Сшиток 26. 15. падол. 1922.
Ціна 15ц. 10 за $1.25
ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ

Ти спав, хлопче! Як називаєш ся?

— Так! Увязнили її й оскаржують о убійство твоєї дочки!

Гуго відвернув очі — не міг знести сумного погляду Раймунда.

— В сій якраз справі приходжу до тебе, Раймунде! — сказав. — Я не думав, що ти вже знаєш про нещастє, яке стрінуло Лївію! Хотів я тебе про се сповістити й візвати, щоб ти дочку свою ратував!

Старший брат мовчки глянув на дїдича. Ся нагла зміна було йому незрозумілою.

— Знаю все! — дальше говорив Гуго. — Знаю, що Лївія того то нещасного вечера була у тебе, тому возьму тебе з собою, щоб ти посвідчив се в суді й тим доказав невинність своєї дитини!

Раймунд зворушений подав йому руку.

— О, даруй мені, Гуго, що я міг тобі недовіряти! Тепер бачу, що нещастє тебе зовсїм змінило! Ти вже не будеш *тепер відпирати* ся свойого брата, але допоможеш мені Лївію вратувати!

— Так є! — вишептав дїдич, спускаючи очі в почутю провини. — Мушу бути при тобі, бо инакше тобі самому не повірять, що ти є моїм братом!

—Дякую тобі, Гуго, що ти прийшов до мене! — промовив хорий зворушеним голосом. — Ся хвиля затирає в моїому серцю всяку ненависть та гнів до тебе! Колиб ти знав, яким щастєм наділяють мене твої слова!... Піду з тобою — не хочу більше думати про себе а лише про Лївію! Нехай мене посадять у вязницю за давну провину — знесу все терпеливо, коб лиш Лївія була вільною та щасливою! Моє кохане, бідне дитя!...

Але в одному ще впевни мене, Гуго — приречи, що не оставиш без опіки моє бідне дитя, коли я сидїтиму у вязниці, та що любов, яку ти мав колись для помершої своєї дочки, перенесеш тепер на Лївію! Впевни мене, що вона тепер знайде у тебе щирий приют, як в родинній хатї.

Не гнївай ся на мене, Гуго, коли з тобою отверто говорити-му! Лївія не нарікала на тебе, але на личку у ньої були слїди болю коли говорила про тебе, з чого вношу, що не дуже щасливою була у твоїй хатї! Мене се дуже болїло, бо моє бідне дитя не має нїкого на світї, крім те-

бе! Тоді моє серце корч стискав, Гуґо! Тоді я ненавидіз тебе й проклинав!

Але се вже тепер минуло! Нещастє тебе змінило! Ти не відпираєш ся мене, свойого брата, а я певний, що й для Лївії мати-меш тепер щире, батьківське серце!

— Так, Раймунде! — кликнув Гуґо, поспішно хватаючи його руку. — Лївія знайде щастє у моїй хаті! А тепер ходи! Не отягай ся! Я привів з собою слуг, щоб помогли тобі всісти у повозку! Ходи за мною!

Стеттен підняв ся, але не був в силї втримати себе на ногах, так що дїдич мусїв його підтримати, щоб не впав.

— Нї, нї! — вишептав Раймунд. — Не можу її так оставити без одного слова на пращанє! Мушу заждати, доки вона не верне!

— Маєш на думцї ту женщину, що Лївію до тебе привела! — перебив йому Гуґо. — Пощо тобі ждати? Вже й так пізно і поки добємось до міста, буде вже вечер. Яб хотїв, щоб ми могли ще сьогодня увільнити Лївію.

Остаточно — додав, стараючись його переконати — можеш вернути сюди повозкою після увільненя Лївії й тоді забрати також сю жінку до нас.

Стеттен роздумував хвилю.

— Твоя правда! — сказав в кінцї! — не можемо зволїкати, бо вже пізно! О, Боже, колиб вже сьогодня я міг побачити Лївію свобідною! Булоб се для мене великим щастєм!

Замовк, — зворушенє не дало йому дальше говорити. По хвилї підняв голову і сказав до брата:

— Не можемо ждати доки вона верне. — Приїду за нею по увільненю Лївії!

Всунув руку під братове рамя та за його допомогою поволи вийшов сходами на гору.

Поки ще однак оставив се місце, відвернув ся й ще раз обняв все сумним поглядом. Серце йому щось давило та якась тайна сила немов до місця його приковувала.

— Ходи, ходи, Раймунде! — напоминав його брат — думай про Лївію!

Се помогло.

Зітхнув й дальше пішов з братом.

Гуґо кликнув на слуґ; вони підійшли та з обох боків хорого підтримували й осторожно повели дальше, але мимо сього йому дуже тяжко було дійти до повозки.

Коли нарешті всадовили його в повозці, Гуґо сїв побіч нього. Юрко сїв з переду, коні поганяти, Федько позаду, й повозка скоро покотила ся темною, тихою, лїсною доріжкою.

РОЗДІЛ LXXXII.

ҐРІБ СЕРЕД ЛЇСА.

Тобі вдарив підкрадаючого ся за ним Паоля так сильно, що хлопець з диким криком впав на землю.

Користаючи із того, Тобі потягнув за собою перестрашену Ільону до того місця в лїсї, де ждали на них нарочно приготовлені коні.

Поки цигани, котрих крик Паоля збудив, прибігли до нього та очутили, Тобі із дївчиною були вже далеко.

Після довших допитів доперва вдало ся циганам дізнати від Паоля, що Тобі втїк із чужою дївчиною.

Доперва тепер доглянули брак двох коний і декількох циганів кинуло ся на вздогін за втїкачами.

Паольо настільки прийшов вже до себе, що хоч голова у нього дуже болїла, він міг враз із другими кинути ся навздогін. Зажерта ненависть до Тобіго додавала йому сил.

Цигани гнали живо, але нїгде не могли попасти на слїд втїкачів.

Нарештї знемоглись. Знеохочені, звільнили коний й рішили вертати в обоз.

Паольо був одиноким, що тому противив ся. Скреготав зубами й відгрожував ся товаришам за їх лїнивство й рішив ся одинцем дальше гнати.

Так вони розлучились.

Підчас коли цигани повільно вертали до обозу, Паольо гнав дальше.

— Вони таки не втечуть! — воркотів гнівно. — Мушу пімстити ся на ньому! Покажу йому, що перечислив ся.

Оглянув револьвер, що стремів у нього за поясом й стиснув коня ногами до поспіху.

— — — — — — — — — —

Тимчасом Тобі з Ільоною були вже здоровий шмат землї на передї. Гнали так скоро, що не могли навіть розмавляти з собою.

Тобі часто оглядав ся позад себе чи не догляне циганів — був же певний, що крик Паоля розбудив решту циганів, та що вони гнатись муть за ним, щоб відбити вкрадених коний.

Серце Ільони аж підскакувало із радости. Почувала ся тепер свобідною від ненависних циганів й мала надію позбути ся також й того нового опікуна. Думала вертати у Царгород й там шукати за Робертом.

Колиб не була заправленою амазонкою, булаб не видержала тої божевільної їзди.

Нараз зісунув ся зі сїдла мішок, що Тобі там привязав та з гуком впав на землю. Рівночасно кінь сполошив ся й Бог зна', що булоб стало ся, колиб його циган зручно не спинив.

Зліз відтак із сїдла й почав збирати розсипані із мішка річи.

Ільона спинила також свойого коня й цїкаво глянула на розкинене добро.

Були там тинові чарки й тарелї, ножі й вилки та лискучі перли.

— Що хочеш із тим зробити та звідки се маєш? — питала цїкаво.

Тобі тихо засміяв ся.

— Я крадыком взяв се із обозу, щоб спродати та мати гріш на житє. Маю за мало готівки, то-ж треба було сим способом забезпечити ся!

— А де-ж продаш се?

— Знаю вже де! Пів години їзди звідси є хатина Альтунїса, мойого приятеля.

Він завсїгди купує у мене й за все платить готівкою. У нього також переживемо декілька днів!

Ільона задрожала на саму думку про спільний побут

в одній хаті із там хлопцем, перед яким нїхто не міг би її оборонити.

Тобі знова привязав мішок до сїдла та в двійку поїхали дальше. Ільона звісила зажурену головку на грудь й роздумувала як би то висвободити ся з під опіки цигана, поки ще доїдуть до тої то хатини.

Якось знагла Тобі наближив ся до ньої, так немов догадував ся чогось. Обвів її горячим, повним подиву поглядом й чутливо та пристрасно шепнув до ньої:

— Тепер вже не потребуєш бояти ся старої Блянки! Бач, я дотримав свойого слова й увільнив тебе! Як довго нам гроший вистане, жити мемо весело, потім же якось собі пораджу — знаю ріжні штучки!

Глянув на неї й спитав:

— Чи хоч троха любити меш мене за се, що я тебе увільнив?

Дївчина здрігнула ся зі страху та обридженя й звернула на нього своє жахливе лице.

Що станеть ся із ньою, коли не вдасть ся її втїкнути? думала. — Чи-ж се, що може зазнати від того хлопця, не буде ще о много страшнїйшим, як знущаня старої циганки?...

— Не скажеш? — допитував Тобі, приписуючи се її несмілости. — Скажи менї бодай, як називаєш ся?

— Ільона! — шепнула.

— Гарне імя! Скажи менї, чи ти вже коли любила якого мущину?

Ільона стрепенулась й своє блїде личко звернула до цигана. В її очах блиснула рішуча постанова.

— Так, кохаю вже одного чоловіка, що також блукав із циганами і ми обоє вірно кохаємо ся! — говорила. — Страшне нещастє мене розлучило із ним й тепер сама не знаю чи він ще жиє, чи може його убили в Царгородї! Коли менї добра бажаєте, так відведїть мене до Царгороду, щоб я могла за ним пошукати.

Лице цигана захмарилось, а очи блиснули зловїщо. Присилував себе всміхнутись.

— Хто знає, чи любчик твій жиє ще та чи не забув про тебе! Ти не жури ся сим — є ще много других, що можуть тебе кохати!

Ільона почала плакати й хотїла його просити о милосердє.

Нараз Тобі затремтїв й крикнув:

— Вперед! Не чуєш, що здоганяють нас! Втїкаймо!

Так сильно при тім потягнув коня за уздечку, що кінь впав на колїна й скинув його з сїдла.

Ільона, що пігнала вже далеко вперед, вернула ся, а побачивши свойого товариша на землї, зіскочила із сїдла й похилила ся над ним.

— Чи ви тяжко потовкли ся? — спитала чутливо.

Він зойкнув із болю й підняв ся за її допомогою.

З трудом скочив на сїдло, коли кінь підняв ся на ноги.

Обоє майже зовсїм забули, що втїкали перед незнаним ворогом й тим більше було їх здивованє, коли знагла побачили наближаючого ся до них їздця.

Тобі пізнав, що про дальшу втечу не може бути й думки, тим більше, коли побачив спрямлене до себе дуло револьвера.

— Не рухай ся із місця, бо стріляти му! — крикнув їздець. — Га, ти драбе! Закрав добро із обоза й втїкаєш із дївчиною? Невжеж ти думав, що я вже більше не піднесу ся із землї?

Через кілька хвилин Тобі непорушно вдивляв ся в ненависного собі противника.

Нараз вхопив за револьвер й колиб Паолью не доглянув був того, бувби на місци погиб.

Поки ще однак Тобі міг потягнути за курок, Паолью зручно мов кіт скочив до нього й витрутив збрую із рук.

Револьвер впав на землю й куля пролетїла побіч ніг Ільони, що з перестрахом на те все глядїла.

Тепер же Паольо грізно підняв свій револьвер проти Тобіго й скричав хрипливим голосом:

— Послухай мене! Тепер ти в моїх руках й можу тебе вбити, як того скаженого пса! Коли же поступати меш після моєї волї, то останеш при житю!

Після короткої мовчанки говорив дальше:

Знаю, що хочеш зробити! Думаєш продати Альтунїсови вкрадені річи й за них жити з сьою дївчиною!

Я не дбаю, можеш сї річи попродати, але жадаю, щоб ти поділив ся грішми зі мною! Їдь вперед, а не ду-

май втїкати, бо вбю тебе мов пса якого!

Похилив ся, щоб підняти револьвер Тобіго, відтак знова скочив на сїдло.

Тобі обкинув зненавидженого противника їдким поглядом, аж зубами заскреготав. Мусїв однак зробити, як той йому приказав.

Паольо наближив ся тепер до Ільони й пожадливим та пристрасним поглядом обняв її цїлу.

— Чи знаєш, чому то я так гнав ся за вами, кралечко моя? — шепотїв чутливо. — Не думай, що менї ходило о який зиск. — Нї — менї ходило лиш о тебе! Я хотїв видерти тебе із рук того простака, котрого ти чейже не могляб кохати! Лїпше ходи зі мною! Поглянь — се все моє! — додав, вказуючи на тяжкий мішок. — Се щадив я через довгі лїта й можемо із сим добре й вигідно прожити! Їдьмо на Угорщину — ти будеш моєю любкою й так жити мемо щасливо!

Ільона зойкнула із болю та гнїву й горячі сльози поплили із її очий.

Якже тепер втїкати, коли вже аж двох ворогів супроти її одної!...

Паольо не ждав на її відповідь, а дальше розмальовував рїжнобарвними красками будучність, яка її із ним чекала.

Тобі, їдучи вперед, чув те все а відвернувши злегка голову доглянув наповнений грішми мішочок свойого противника й зависно блиснув очима.

Бувби втїк, але бояв ся кулї — а Паольо був знаменитий стрілець!

Також Ільона його придержувала. Її не оставив би в руках ненависного суперника за нїякі скарби свїта...

Думаючи про мішочок із грішми, спустив в низ голову підчас коли Паольо горячо залицяв ся до Ільони.

Нараз Тобі гордо підняв в гору голову. Винайшов спосіб як відбити не лиш Ільону але також і гроші від Паоля!

Альтунїс мав йому тут допомогти.

Ось і станули вже перед його хатиною.

Скачи з коня та перший входи! — приказав Паольо.

Тобі заскреготав зубами, мусїв однак зробити після його приказу. Зіскочив із сїдла і, привязавши коня до

дерева, штильгукаючи увійшов до хатини.

Тимчасом Паольо також зіскочив із свойого коня й приближив ся до Ільони, що мов дурманом була повита.

— Ходи, моя любко! Звільню тебе від Тобіго й будеш моєю! — сказав горячо. — Чого-ж так трясеш ся, чи змерзла може? Ходи до теплої кімнати!

Обняв її й на руках зніс її з коня, поки ще змогла оборонити ся.

Ільона стріпоталась й вирвалась із його обнять та зі слезами в очах кликнула:

— О, Боже! Чого ви хочете від мене? Що я вам зробила? Пустіть мене, нехай верну в Царгород, щоб там свойого судженого шукати. Я вмру тут із жалю й туги за ним!

Заломила руки й благаючими очима глянула на нього.

— Ні, ні! Се вибий собі із голови! — сказав, заперечуючи гнівно головою. — Не вернеш до Царгороду, а підеш зі мною. Так гарної дівчини, як ти, годі знайти де-будь на вулиці! Ходи в середину, бо тут зимно!

Тимчасом Тобі постукав у двері, щоб їх втворити, а тоді увійшов до середини.

На порозі приймив його якийсь старий мущина, якого лице зраджувало не-аби-якого гільтая. Коли заглянув циганчука із мішком, хитро всміхнув ся.

— Ага, Тобі, се ти? Чому-ж так пізно? Я вже спав!

— Ходи скоро до середини, маю з тобою дещо поговорити.

Коли увійшли, Тобі почав придавленим голосом:

— Тут, на дворі, є чужа дівчина — я вкрав її від Блянки — вона приучувала її до жебраня.

Паольо, що також залюбив ся в ній, дігнав мене й витрутив мені з рук збрую. За се мушу йому відплатитись, Альтунїсе! Опісля даш мені за сей мішок 200 п'ястрів, але на разї закопай його в землю, щоб вони не вкрали, знаєш там коло каменьоломів, під старою смерекою. Намов Паоля, щоб ще сьої ночі пішов зі мною до каменьоломів! Про решту я вже самий подбаю а ти на сьому добре заробиш!

Старий прислухував ся йому з зацїкавленєм й хитро підсміхав ся.

— Розумію, Тобі! Хочеш при тій нагоді Паоля...

— Пст, чоловіче, тихше говори! — жахнув ся Тобі. — Паольо може кождої хвилї надійти!

Якраз втворили ся двері й до середини увійшов Паольо з Ільоною.

Входячи зачув слова Альтунїса, але не зрадив того по собі. Приступив до хазяїна й спитав коротко:

— Чи можете знайти теплу кімнату для дівчини?

Старий із подивом глянув на Ільону.

— Розуміеть ся, Паольо! Зараз може мати кімнату! Ходи дівчино за мною!

То сказавши, показав на двері до сусїдньої кімнати.

Ільона поблїдла й затремтїла цїлим тїлом. Бояла ся Альтунїса так само, як і обох циганчуків, й кімнату сю вважала як свою вязницю.

— Ходи! — сказав Паольо, й потягнув її за собою.

Підчас, коли старий Альтунїс поправляв в печі вогонь, Паольо нахилив ся до Ільони й шепнув її до уха:

— Не довіряю їм обом! Незабаром будемо мусїли вибратись із відси.

Ільона на се нїщо не відповіла — впала на крісло й закрила лице руками.

— Дай троха вина, Альтунїсе! Дівчина змучена їздою! — сказав до старого.

Хазяїн кивнув головою й незабаром вернув із фляшкою вина під пахою.

— Пий любко й спічни! — заохочував її Паольо. — Се тобі поможе.

Ввічливо кивнув до ньої головою й вийшов зі старим до гостинної, де Тобі, зморщивши чоло, свій страшний плян обдумував.

— Но, Тобі, чи ти вже порозумів ся із Альтунїсом? — спитав Паольо, приступаючи до нього.

— Ще нї! — відповів запитаний й почав із мішка річи на стіл викладати.

— Що даш за се, Альтунїсе? Поглянь, які дорогі річи тут маєш!

Альтунїс оглянув їх й почухрав ся в голову.

— Гм! Добре то, але я до сього не хочу брати ся, Тобі! — сказав. — Перед трома днями тільки що закра-

ли в мене повну комірку дорогих річий. Навіть не знаю, де-б я міг се тепер заховати!

Куплю те все у вас, але під сим лиш услівєм, що ви його поблизько закопаєте. Так бодай буду мав спокій та при нагоді свобіднього часу буду міг вивозити по трохa до міста, без страху перед тими проклятими злодіями!

— Гм, й се можемо зробити! — воркнув Тобі. — Але чи є тут поблизько яке догідне місце?

— Так, маю таке місце — не раз я там вже ховав всякі річи. — Звідси буде яких сто ступінів, там де то самотинцем росте стара смерека, ось недалечко каменьоломів! Коли сї річи ще сьої ночі там закопаєте, то дам за них 150 п'ястрів!

Паольо затремтів і в очах у нього зловіщий вогник засвітив. Тепер він вже прозрів цїлий плян Тобіго. Змовив ся зі старим й оба рішили, щоб серед ночі закопувати річи й при сій нагоді позбути ся його.

Мимоволї затиснув кулак, але своєї злости на зверх не зрадив.

— Сто пятьдесять п'ястрів! — обурив ся Тобі. — Що говориш чоловіче. Так радше ми назад се заберемо, чи не так Паольо?

Сей байдужо кивнув головою, хоч в середині в ньому кипіло.

— Кількож вам дати за се? — спитав Альтунїс. — Другий і того би вам не дав!

— О, ми їх і без тебе спродамо! — кликнув знова Тобі. — В послїднє питаю тебе: Даш 250 п'ястрів?

— Нї, бо за такі гроші я самий не зможу їх продати! Даю 200 п'ястрів! — воркнув, позїваючи. — Але се лиш під сим услівєм, що закопаєте те все під старою смерекою! — докинув хазяїн.

Паольо спустив очи, щоб не зрадити себе.

— О, драби! Та-ж Альтунїс занадто хитрий та підозріваючий, щоб їм довіряти річи, за які майже вже заплатив! — думав, але рішив ся на позір впасти в їх пастку, а при тім на все мати втворені очі.

— Як хочете! — зітхнув знова недбало. — Хоч не маю охоти бути грабарем скарбів, але зроблю се під услівєм, що крім половини гроший віддаш менї ще й дївчину, Тобі!

— Добре — хай і так буде! Чейже мушу пристати на твоє домаганє!

А при тім так ненависно з під ока глянув, що Паолько аж задрожав.

— Ходїм сейчас! — сказав піднимаючись. — Де гроші, Альтунїсе?

— Доперва як вернете! Скорше нї! Чейже ви оба моглиб...

Скрегочучи зубами, оба згодили ся на се.

Тобі з хазяїном вийшов по рискалї й при тій нагоді закрав ся до Ільонинои кімнати.

Застав її непорушно сидячою на кріслї. Навіть не порухала вина.

— Вийду із ним на короткий часок, а коли верну, будеш вільною від нього! — шепнув Тобі. — Тодї вже нїхто не перешкаджати ме нашому щастю, моя дорогенька! Тодї мемо жити і вживати!

Пристрасно потягнув її до себе, опісля скоро вибіг із кімнати.

Ільона жахливо глянула за ним.

— Боже милосерний! — зойкнула. — Коли він самий поверне, то вже більш поратунку не буде для мене!

І майже без свідомости впала на крісло.

За хвилю пізнїйше вбіг Паольо до її кімнати, а коли спостеріг її трівогу, сказав потїшаючи:

— Не обавляй ся, моя галочко! Незабаром вже буду з тобою а Тобі вже нїколи не зайде тобі в дорогу!

Глянув на неї й спитав:

Чогож ти така блїда, любко? Напий ся троха вина й розігрій свою кров! Се тобі придасть ся, коли верну!

Хотїв її поцїлувати, але вона з криком вирвалась йому. Вибіг, на порозї ще гукаючи: до побаченя!

Ільона в страху дивилась за ним.

Знала, що між ними тепер буде зазята борба на житє і смерть, а котрий живий верне, той возьме собі її в нагороду.

Шо-ж тут поможе її плач та нарікане? Чи не залежала тепер від ласки й неласки їх обох?

Підчас коли Ільона на колїнках молилась й просила Бога о поміч, оба циганчуки ладили ся до своєї нічної

виправи. Кождий із них думав що се послідна година житя суперника й духом оба радїли із своєї побіди.

Кождий із них мав рискаль, а Тобі йшов з лїхтарнею вперед.

Йшли мовчки, кождий занятий убійчою думкою, Паольо нїс мішок, але не спускав очий із того другого.

Тобі постановив вдарити противника рискалем по голові, коли той при копаню похилить ся в долину.

Паольо же укладав собі стрілити в Тобіго з револьвера і так позбути ся його.

Тобі вже радїв повною мошонкою Паоля, а крім того сподївав ся загарбати ще ту сотку за продані річи, не — і дївчину! Лїпшого інтересу не міг вже зробити! Взяв новий рискаль з острими краями, щоб тим певнїйше своє убійче дїло доконати.

Чим близше були до своєї мети, тим живійше товкли ся їх серця. Кождий з них був певний побіди.

Вже з далеку бачили стару смереку, що в темнотї наче той опир піднималась в гору.

Наближала ся рішаюча хвиля!

Паольо всміхнув ся злобно, поглядаючи на Тобіго, що ставляв лїхтарню так, щоб її світло падало якраз на бажане місце під смерекою.

— Так, тепер можемо зачинати! — кивнув на позір свобідно на товариша і взяв рискаль у руки.

Паольо положив мішок на землю і звільнивши збрую в поясї, також вхопив за рискаль.

— Тут найдогіднїйше місце! — сказав Тобі й почав копати, з під ока споглядаючи на товариша.

Паольо отягав ся. Щоб однак не розбудити підозріня, пішов за почином Тобіго й також взяв ся копати.

Тепер наступила хвиля страшного напруженя для обох. Серця їх товкли ся а кождий із них виглядав догідньої хвилї, колиб другого міг повалити.

Паольо вже кілька разів сягав за пояс, кілька разів також Тобі хотїв підняти рискаль, але все чуйний погляд противника спиняв їх.

Кождий із них копав яму з тою думкою, що вона буде гробом для другого. Стояли так напроти себе, мов дикі звірята, готові кинути ся на свою жертву.

Краплї поту виступили їм на чола, очи дико блистї-

ли а волос їжив ся на голові. Руки їх так горячково тряслися, що рискалїв в руках не були в силї добре втримати.

Викопали вже досить глубоку яму, що лежала межи ними наче втворений гріб, готовий поглинути свою жертву.

Паольо перший опустив рискаль. Був наче спаралїжований.

— Досить вже того копаня! — сказав.

— Ха, ха! — зареготав ся Тобі. — Яма вже так велика, що й чоловік би в нїй змістив ся!

Хвилю стояли сперті на лопатах, вдивившись в себе.

Тепер знав Тобі, що Паольо прозрів його плян. Знав також, що він вижидає лиш відповідної хвилї, щоб його застрілити, а він самий — не мав нїчого більш до оборони, як лиш свій рискаль.

Він, значить, мусїв тепер його зачепити, бо инакше пропаде. В його голові мигнула чортівська думка.

Перед ним лежав чорний гріб й ждав на свою жертву...

РОЗДЇЛ LXXXIII.

СМІЛИЙ РАБУНОК.

Почувши за фірткою міровий хід сторожі, Блюм, разом із другим вязнем, знова сховали ся поза муром.

Блюм сягнув вже по свій ніж, але Льоля положила свою руку на його рамени й благала його, щоб нерозважністю своєю не попсував можливости втечі.

— Насильством тут нїчого не вдїємо! — шепнула, — бо хочби сторожа сама не могла дати собі ради із нами то наробить крику й другі збіжуть ся на поміч.

Признали, що вона добре говорила, але як тут собі порадити?

Льоля розглянула ся по подвірю. Всї вікна були тем-

ні, а лиш в одному блистїло слабе світло. Догадала ся звідки се походить.

— Ходїть, ходїть! — шепнула. — Може найдемо який другий вихід!

Се сказавши пішла вперед в напрямі того освітленого вікна. Було воно так низько, що могла була заглянути у нього.

Надармо однак заглядали і Льоля і Блюм — нїкого там не було видно.

Не говорячи нїчого, приступила до дверий освітленої кімнати й осторожно їх втворила.

Блюм увійшов за ньою, а другий вязень остав на сторожі.

Увійшовши до тої кімнати, побачили двері, що вели у другу кімнату. Льоля втворила осторожно й ті двері, а Блюм йшов за ньою, з рукою спочиваючою на ножи, щоб не дати ся несподївано заскочити.

В кімнатї було темно й Блюм засвітив сїрник, щоб в нїй розглянутись.

Нараз Льоля крикнула з радости — знайшла се, за чим шукала.

На стїнї кімнати висїли два убраня вязничних урядовців.

— Принеси скоро світло з другої кімнати! — шепнула Льоля — і замкни двері за собою!

Блюм зробив, що вона приказала, а потім після її приказу здїймив зі стїни два убраня.

— Вберім ся! — сказала. — Сторожі вважати нас будуть за урядників й пропустять нас!

Блюм вдоволено махнув головою. Після хвилї однак засумував ся і сказав:

— Але нас є троє? Що зробимо з тамтим?

— Не бій ся! — всміхнула ся Льоля. — Ось я тут буду перебирати ся а ви оба йдїть назад до келїї та здїймїть убране з одного із спутаних урядників. Се буде убране для третого!

Блюм здивовано глянув на неї.

Аджеж се робити було дуже небезпечно! Дуже легко міг хтось стрінути їх!

Льоля запримітила його нерішучість.

— Наколи кого стрінете — сказала — то мусите

боронити ся! Тільки не вживайте револьверів! Ножем й кулаками можете дати собі раду із кождим.

Спішіть ся однак — добавила — чим скорше втїкнемо, тим лїпше для нас!

Блюм вийшов й розповівши товаришеви о що ходить, оба пішли скоро на гору й без перешкод дістали ся до келії.

Спутані урядники зі страхом глянули на них. Лиш один із них був так високий, як Блюма товариш й лиш його убранє могло на щось придати ся.

Для більшої безпеки примкнули двері, приступили близше й вклякнули перед тим урядником, нїчого не кажучи, що його страх ще побільшило.

Потім, недавний ще вязень почав його розпутувати, підчас коли Блюм стояв над ним грізно, із піднесеним ножем, щоб дати поміч, колиб той ставляв опір.

Здїйми із нього жупан та шапку з голови, а пізнїйше знова звязали й на давне місце положили.

Вже в сінях вдягнувсь Фелїкс Гартман — таке було назвиско вязня — в жупан та наложив турецьку шапку і з Блюмом вернув до Льолї, що тимчасом також вже перебрала ся, своє жіноче убранє зручно мужеським прикривши.

Нарештї перебрав ся також і Блюм, та після кількох мінут всї вже були готові до відходу.

Гартман оставив ще на столї записку до урядника, якому забрав убранє, запевняючи його, що пізнїйше звернe. Маючи на собі убранє висшого урядника, пішов вперед.

— Свій ніж тримай під рукою, Блюм! — остерігала Льоля. — А ви, Гартман, бийте, коли буде потреба, а тільки в остаточному разї стріляйте!

Гартман втворив фіртку й перший вийшов. За ним висунула ся Льоля враз з Блюмом. Її серце товкло ся напрасно.

Але сторожі не було на вулиці. Стрівожили ся на хвилю, думаючи, що сторожа сидить десь в засїдцї, але скоро отрясли ся з того й живо пішли дальше.

Мали ще декілька ступінів до вугла вулиці, коли позад себе почули накликуваня сторожа.

— Вийми ножа, Роберте! — шепнула дївчина.

Гартман відважно приступив до наспіваючого за ним жовнїра й крикнув на нього, хоч той вже й так немало настрашив ся, побачивши його убране:

— Ти спав, хлопче! Як називаєш ся?

Стрівожений жовнїр вибовтав своє назвиско.

А де другий? — знова остро спитав.

— Не знаю, пане, він певно також спить! — вистогнав застрашений жовнїр.

— Приведи його сюди! — приказав Гартман.

Жовнїр вернув до храпаючого під муром вязниці другого сторожа а розбурхавши його, вернув разом із ним на місце, де оставив був того урядника.

Надармо однак за ним оглядались — всї три пропали без слїду . . .

Після пів години були вже далеко від вязниці. В якихсь старих мурах зложили своє турецьке убране й під проводом Гартмана, що в Єрусалимі був добре знакомий, увійшли до якогось готелю.

Другої днини якийсь хлопець назад принїс убраня урядників до вязниці, не міг однак сказати, хто його послав. Сї річи дістав від якогось пана на вулиці, й він йому приказав сюди їх принести.

Гартман радив опустити місто а Льоля й Блюм остаточно не мали нїщо проти того.

В хвилю, коли Блюм у вязниці пізнав Льолю, пробудило ся в ньому давно обриджене до ньої, хоч він не показував того по собі, й взагалї не міг супроти ньої нї з одним прикрим словом виступити.

Він же так богато завдячував її — вона-ж в пустинї житє йому вратувала а тепер з вязниці освободила! . . .

А однак навіть її виду не міг знести. Не міг також погодитись з тою думкою, що мавби при нїй остати й зовсїм поважно застановляв ся над тим, як би то втїкнути від ньої!

Другої днини повідомив їх Гартман, що вибираєть ся з другими прочанами до Єрихону, Назарету та Бейруту й радив їм також прилучитись.

Блюм пристав на се, але хмара що пересунула ся по його лицї не уйшла незамітно перед уважливим оком товариша.

Спитав Блюма яка сьому причина, а циган, відчуваючи потребу звіреня ся, розповів йому цїлу історію про Льолю та її пристрасть до нього.

Додав також, що помимо відрази, яку відчуває до ньої, не може також забути скілько їй завдячувати мусить й тому не може прогнати від себе настирливої циганки.

Гартман прислухував ся тому з увагою й глубоко задумав ся.

Що тут з ньою зробити? Не хотїв її брати із собою, бо за много клопоту булоб в часї подорожі а тут Блюм також не міг рішити ся, щоб її тут оставити. Так дуже тяжко було те все погодити.

Нараз прийшла йому добра гадка. Хотїв вже Блюмови про те розповісти, але здержав ся, обавляючись, що Блюм на се не згодить ся й тим самим його замір піде на марно.

— Нема нїякої ради — сказав — не остає нам нїщо иншого, як лиш із собою забрати. Може по дорозї найдеть ся нагода, щоб позбутись її!

Блюм нїщо на се не відповів.

Дотепер ще між ним а Льолею не було навіть згадки про будучність. Очевидно обоє старали ся се виминати.

Блюм постановив не згадувати про давнїйші часи, щоб себе не розятрити й не забути при тому про вдячність яку винен був Льолї.

Перед його увагою не уйшло також се, з яким захопленєм дївчина йому приглядалась і знав, що пристрасть її при першій зараз нагодї на ново розгорить ся.

Так він чув ся дуже вдоволений, що другої днини мали вибирати ся в дорогу, бо припускав, що сим охоронить ся перед частим перебуванєм лиш у двійку з Льолею.

В годину пізнїйше Льоля увійшла в Гартманову кімнату.

— Льолю — сказав він до ньої — знаю приблизно, що було межи тобою а Блюмом, бо він менї розповів про се. Завтра вибираємо ся в дорогу до Мекки. Значить, ти тепер знаєш куди ми вибираємо ся, хоч він із тим скриваеть ся перед тобою. Лиш не говори, що знаєш се від мене, бо я не хочу у ваші справи мішати ся. Коли-ж по-

тім стрінеш ся з нами, то нехай він думає, що се так ненарочно стало ся.

Льоля бистро глянула йому в лице.

— Чи Блюм... сказав вам, пане, що мене... не хоче брати з собою?

— Ні, ні! Сказав мені, що відчуває велику вдячність для тебе за се, що ти для нього зробила! Може не скаже тобі, що без тебе хоче дальше їхати, але певно опустить місто, не сказавши тобі про се попереду! Не дай однак пізнати по собі, що знаєш, куди вибираємо ся.

Льоля кивнула головою.

— Не зраджу нічого! — сказала і вийшла, щоб не стрінутись із Блюмом.

Льоля мешкала в малій хатині позаду великої хати де жили Блюм і Гартман.

Після вечері, яку звичайно споживали разом, Гартман, що був в незвичайно доброму гуморі, замовив фляшку вина й запросив Льолю й цигана, щоб разом із ним випили.

Сиділи так в трійку при малому столику, а Гартман розказував про всякі свої пригоди.

Учив ся медицини, впав при іспиті, залюбив ся в якійсь каварняній балєтниці, втік із нею, став акробатом, опісля учителем й після довгої мандрівки дістав ся до Туреччини та Єгипту.

Вони обоє так уважно заслухали ся в його оповідане, що не спостерегли як Гартман всипав у свою шклянку якогось порошку, а відтак заміняв її за Льолину шклянку.

Хоч як був занятий своїми спогадами, то все-ж таки спостеріг, що Льоля була дуже змученою. Вона з початку опирала ся тому, врешті вихилила шклянку до дна і сказала:

— Чую ся дуже змученою й хочу положити ся!

Попращала ся й вийшла.

Оба товариші остали ще при шклянках, потім також розійшлись до своїх кімнат.

Около півночі схопив ся Гартман й почав убиратись. Переконавшись, що Блюм спить, виймив з під своєї подушки фляшечку із якимсь плином й хустину й по сходах збіг на долину.

Наляв того плину на хустину, відкинув десь у закуток фляшину й наближив ся до хатини, де мешкала Льоля.

Осторожно втворив двері й запалив свічку, що тим безпечнійше міг зробити, що на вікно була спущена заслона.

Льоля лежала таки в убраню. Заснула, видно, так як змучена впала на ліжко.

Гартман похилив ся над нею й всміхнув ся.

— Знамените було вино! — але се ще лїпше й певнійше подїлає!

Витягнув звогчену хустинку й накрив нею її лице.

Льоля зітхнула, не втвираючи очий, й відвернувшись на бік дальше спала спокійним сном.

Через хвилю Гартман вижидав ще, опісля здіймив хустину й сховав її в кишеню. Відтак згасив світло, втворив вікно, щоб дивно одурманюючий запах вийшов з кімнати, і взявши Льолю в свої рамена, вийшов на подвіре.

Занїс її до прилягаючої до хатини стодоли, а звідтам до комірки закиданої всякими старими річами; там положив її на канапу й накрив коцом.

Зробив се все на потемки, що було доказом, що добре знав де що тут стоїть.

— Так ми позбули ся її! — шепнув. — Коли пробудить ся, будемо вже за горами, а й домашні не так скоро її знайдуть.

В кілька хвилин пізнійше вийшов й на вспинькн закрав ся назад до своєї кімнати.

Коло шестої години рано схопив ся Блюм й розбудив також кріпко сплячого Гартмана.

В годину пізнійше мали вибрати ся в дорогу. Зійшли на долину до гостинної. — Льолї там не було.

— Вона певно ще спить! — сказав Гартман здивованому Блюмови. — Йди до ньої й скажи, що вже час! Коли хоче, нехай іде з нами!

Блюм побіг до хатини, але її кімнату застав порожною а вікно широко втворене.

Вернувши, спитав хазяїна чи не бачив її, але нїхто із домашних не знав що про неї сказати.

Зближив ся до Гартмана, щоб із ним порадити ся, що дальше робити.

Нараз Гартман нервово зловив Роберта за рамя й аж підскочив зі страху.

— Там — там — дивись через вікно, Блюм! Чи не видиш там тих трох наближаючих ся Турків? До чорта! Се-ж старий вязничний сторож, котрого ми колись то спутали! Звідки він може знати, що ми тут? Гляди, Блюм, він прямо сюди йде! Ми хиба стрaчені!

І Блюм здрігнув ся, коли пізнав лице старого сторожа.

Звідки він міг дізнати ся, що вони тут?

Але що йому з того, хоч би знав? — Гартманова правда — оба були страченими!

— Ходи, ходи, можемо ще втечи задними дверми! — сказав Гартман й вибіг з кімнати.

Блюм побіг за ним.

— Що буде з дівчиною? — спитав. — Не буде навіть знати, де ми поділи ся.

— Ат, до мари з дівчиною! Чи-ж задля неї мають нас знова увязнити? — сердив ся його товариш. — Про мене однак — біжи ти по річи, а я тимчасом оставлю картку в її кімнаті, щоб знала де має нас шукати!

А тепер в дорогу! — крикнув. — Не маємо часу до страченя! Чекати му на тебе коло виходу!

Блюм побіг сходами на гору, Гартман же тільки всміхнув ся коли переходив попри вікно пустої Льолиної кімнати.

Після кількох хвилин зійшли ся при фіртці й вибігли на вулицю.

Тимчасом увійшли Турки — вязничний сторож з двома жовнірами — до гостинної.

Коли хазяїн вийшов їм на стрічу, сказав старий:

— В твоїй хаті перебуває хлопець, зветь ся „Сагиб"! Заведи нас до нього!

— Помиляєш ся! — відповів спокійно хазяїн. — Не знаю такого чоловіка!

Сторож виймив із кишені записаний листок і сказав:

— Читай, коли взагалі вмієш читати!

Хазяїн взяв до рук поданий папір й прочитав ось що:

„Наколи вам ходить о того хлопця, що минувшої ночі освободив двох вязнів, спутавши сторожа й двох урядників вязничних, то можете його знайти в заїздному домі поза церквою — зветь ся Сагиб!"

Не було під сим нїякого підпису.

— Не знаю нїщо про хлопця з таким іменем! — відозвав ся хазяїн. — Коли однак хочеш, то можеш мій дім перешукати, пане!

Сторож дїйсно забрав ся перешукувати дім.

Хазяїн не дуже тим журив ся. Мусїв гостям своїм услугувати а був певний, що того хлопця у нього нема. Не знав, що сей хлопець — то була Льоля, за якою шукали.

Після години може після того вернув сторож із жовнїрами. Їх пошукуваня показали ся безуспішними.

Один із жовнїрів, хоч заглянув до стодоли, то був за лїнивий, щоб її добре перешукати а в комірчину навіть не заглянувши, вернув й сторожеви сказав, що там нїкого не було.

Старий Турок казив ся зі злости, що так дав ся вивести в поле й цїлий свій гнїв вилляти хотїв на хазяїна, загрожуючи йому, що його покарають, наколи хлопець дїйсно у нього перебував.

— Чейже я вам, пане, казав, щоб ви шукали! — відповів хазяїн супокійно. — Я-ж бо знав з гори, що хлопця не знайдете, бо його не знаю. Зрештою я зовсїм тим не турбую ся, як називають ся люди, що у мене мешкають —коб лиш платили!

Старий Турок відїйшов враз з товаришами, ще раз гнївливо глянувши на хазяїна.

Тимчасом Гартман із Блюмом скоро перебігли вулицями міста аж до місця збірки прочан.

Коло брами св. Стефана представив ся їх очам прекрасний вид.

Звичайно пусте місце нагло змінило свій вигляд. Роєм снували ся Сирійцї, Вірмени, Турки й Араби прибрані то богато, то убого. Були там також Англїйцї, Французи, Нїмцї й Американцї, що тут збирали ся, щоб пізнати Святу Землю.

Після чверть години цїла та маса людий рушила з місця й аж тепер доперва Блюм відітхнув свобіднїйше — тепер доперва почував себе безпечним.

В духу дивував ся супокоєви та студеній крови свойого товариша. Зовсїм навіть не прочував, що то самий Гартман ту записку вислав до вязничних урядників й

подав їм вістку про присутність Сагиба в гостинниці.

Сей хитрий чоловік знаменито свій плян обдумав. Знав, що вони зараз надійдуть, щоб за Сагибом шукати а коли їх через вікно побачив, настрашив Блюма, що вони певно за ними слідять.

В сей спосіб вдало ся йому зрушити Роберта до втечі, до якої в инший спосіб не давби ся намовити. Инакше бувби ніколи не вибрав ся в дорогу, не переконавшись найперше, що стало ся із Льолею.

В сей спосіб позбули ся дівчини. Льолі же не могло ся нїщо злого стати, бо заспав її бодай на яких два дні, а відтак ще сховав її так, що напевно не зараз моглиб її відшукати.

Коли пробудить ся й побачить, що Роберта нема, піде в напрямі до Бейрута й, річ природна, там їх не знайде!

Що пізнїйше станеть ся з ньою, про се зовсім не думав.

Блюм і Гартман були на самому кінці походу та йшли пішки враз із другими біднїйшими прочанами, підчас коли богатші їхали на конях, на ослах або також на верблюдах.

Великодний тиждень є для магометан так само святочним як і для христіян. В той час вони ходять на прощу до святих місць, а одним із тих є „Гріб Мойсея", положений яких вісїм миль (европейських) від Єрусалиму, а який магометани дуже почитають.

Незабаром увійшли в дуже дику й гористу околицю. Дорога була для всїх утяжливою а особливо верблюдам було дуже тяжко по збочах гір сходити.

Дальше троха перед ними розтягнув ся гірський ланцух Моаб, із шпилем Небо, звідки колись Мойсей оглядав „обіцяний край", до якого однак не мав ввійти живим.

Недалеко із відтам була ріка Йордан. По правій сторонї мали Мертве море, а перед собою врожайну колись рівнину Єрихону, яка тепер була пустинею.

Тою дорогою йшов Ісус Навин, ведучи Жидів, по смерти Мойсея. В тому місці також Ілія на вогненому возї підняв ся на небо.

Недалеко із відтам піднимала ся висока гора Ква-

рантанія, на якій після давного переданя, чорт кусив Ісуса Христа, після сорокдневного посту.

Підчас того походу стрічали більші й менші віддїли Бедуїнів о хмарних та хижацьких лицях.

Як вже колись згадувало ся, часто роздїлюють ся каравани й походи прочан й аж доперва після певного часу сходять ся разом.

Так і тепер, гурток Анґлїйців й Американців із другими пішими прочанами приостав далеко по заду головного походу. Родина Американців складала ся із старшого мущини, його дочки та послугача. Блюм й Гартман також пристали до них.

До того віддїлу наближив ся гурток Бедуїнів о дуже грізних виразах лиця й поставах.

Старий Американець подав їм через послугача троха гроший й сховав набиту грішми мошонку назад у кишеню.

Бачили се Бедуїни й на вид таких богацтв блиснули їх очи. Взяли подані слугою гроші й отягаючись відійшли від них.

Не уйшло се перед пильною увагою Блюма.

Коротко перед заходом сонця, розложено шатра. Анґлїйці були дуже змучені й рішили спочати.

Американець однак, котрий знав, що недалеко із відтам було жерело, зачаток потїчка Елїза, хотїв й се побачити. Не зсїдаючи навіть із коня, поїхав туди з дочкою та послугачем. Прилучилась до них також одна Анґлїчанка, що була троха старшою від його дочки.

Блюм й Гартман радо приняли запрошенє якогось старшого Турка, який їх запросив до свойого шатра на супочинок. Пізнались в часї подорожі й дуже подружились із ним.

Гартман помагав йому в приладженю вечері, Блюм за те вийшов перед шатро й приглядав ся живому рухови серед прочан.

Нараз заглянув Бедуїна, якого лице видалось йому дуже знакомим. Приглянувшись йому близше, пізнав, що був се один із тих, що попереду від Американця гроші дістали.

Блюм не спускав його з очий й запримітив, що той уважно щось підслухує.

Незабаром з межи гір дав ся чути дивний голос — щось немов крик шакаля. На сей звук Бедуїн в задумі звернув ся в сторону гір.

Приглядаючись йому дальше, Блюм запримітив ще другого Бедуїна, що десь висунув ся з якогось провалу й живо почав із тим першим розмавляти. При сьому часто показували то на табор, то на місце, з якого попереду дав ся чути голос.

Мимохіть прийшов йому на думку напад Бедуїнів в пустині перед Єрусалимом й сильний несупокій його обняв.

Може й сі Бедуїни схотять на них напасти? Супроти великого числа прочан булоб се незвичайно сміле підприняте — але що-ж иншого вони мали на меті?

Нараз всміхнув ся Роберт. Пощо було йому ломити собі над сим голову й уявляти собі опирів?...

А однак — не міг позбути ся тої думки! Пригадав собі їх погляди, коли то ззирали ся на мошонку Американця й зараз почав думати чи вони не збирають ся напасти на нього!

Що иншого мав робити сей Бедуїн так пізно поблизько табора та що мав означати сей голос з поза гір?

Так роздумуючи він все підглядав їх й добачив у віддалї много Бедуїнів, а всї на конях, до яких й сї два тепер наближили ся.

Блюм сильно знервував ся тим. Видалось йому тепер певним, що вони завзяли ся на Американця. Вони мусїли бачити, як він віддїлив ся від решти каравани й післали тепер того хлопця на звідини.

Не надумуючись довше він зараз вернув до шатра Турка й викликав Гартмана. Розказав яке підозрінє має й додав, що хоче випередити Бедуїнів й остерегти Американця перед ними.

— Чи ти здурів? — кликнув Гартман. — Звідки ти можеш знати, що ся банда збираєть ся на нього? А остаточно, що нас се обходить? Нехай кождий стереже власної шкіри! Я не думаю своєї задля когось наражувати!

Блюм на се сказав:

— Так я самий піду! Коли я помилив ся, то тим лїпше! Коли-ж се правда, то вратую житє старому, безборонному чоловікови, котрому слуга й ті дві женщинї не

много допоможуть! Поглянь там, межи гори... чи бачиш сї тїни? Я-б з тобою заложив ся, що вони нїщо доброго не ворожать!

Взяв з шатра кріс й перевісив через плечі.

— Йду з тобою! — сказав Гартман.

Блюм вдоволений кивнув головою й разом вийшли із шатра.

Потемнїло вже й Бедуїнів десь не стало.

Знали вони дорогу до жерела Елїзи, бо чули як Американцеви про се розповідали. За годину могли там бути — але Бедуїни на конях...

І Гартман вже також про се подумав.

— Мусимо постарати ся о коні! — сказав. — При кінцї табору я бачив декілька коний. Возьмемо двох на часок.

Дїйсно, може яких 50 ступінів від табору стояли коні під малою сторожию, яку доперва на ніч зміцнювали.

Осторожно наближили ся до того місця, але коли вже були близько коний, звірята почали непокоїти ся.

Помимо сього однак відвязали двох коний. Блюм й Гартман відступали тепер звільна, кождий ведучи свойого коня.

Нїхто їх не доглянув. Іржанє коний заглушив гамір в таборі. За хвилю були вже зовсїм безпечні.

— Вперед! Вгору! — гукнув Блюм притишеним голосом.

В слїдуючій хвилї скочили на коний таки без сїдел та коців й пігнали здовж рівниною.

— — — — — — — — — —

Їдучи поволи, Американцї враз з Анґлїчанкою, осягнули цїль своєї прогульки — в три чверти години доїхали до жерела Елїзи.

Проїхали місцем, де колись пишав ся Єрихон, а з якого тепер ледво незначні слїди остали.

Ось їхня цїль.

З землї весело журчало жерельце, кругом якого розлогі дерева рід альтани утворили, так немов хотїли його чисту водицю накрити дахом із зелені.

Було се на причуд гарне місце — так чарівне, що новоприбувші очий від нього не були в силї відорвати. Рішили через хвилю при озері відпочати поки вернуть до табора.

Послугач, що їхав конем, відвів трох верблюдів на бік, але обі панни не довго відпочивали.

Коли побачили, що батько здрімав ся, пішли в долину понад потічком.

Слуга, задивившись на свойого пана, також почав храпіти.

Обі панни йшли весело розмавляючи й не спостерегліс навіть, як відійшли від річки й зайшли у лїс.

Оповідали свої пригоди й вражіня з подорожі й так заняли ся розмовою, що й не спамятались коли сонце зайшло й сутінь землю оповила.

Аж коли вже далыше годі було йти, вони обі доперва спостерегли як вже темно стало!

Вернули ся ,але тепер не могли вже віднайти дороги.

Єгипетська темрява кругом їх обняла. Що-ж тепер почати? Обі панночки на смерть перелякались.

Постановили розлучитись; кожда мала піти в иншому напрямі, шукаючи дороги до річки, а котра скорше її знайде, мала закликати другу.

Одна пішла на право, друга на лїво й за хвилю одна другу стратила з очий.

Нараз причуло ся Американочці, що десь поблизько чує якийсь людський голос.

Коли не помилилась, то ратунок певний!...

Заперши дух в собі, почала надслухувати. Крикнула з радости, бо виразно тепер зачула відгомін людських голосів.

Хотїла вже кликати о поміч, коли се почула побіч себе тріск галузя.

Наче з під землї виросли перед нею якісь темні постаті.

Ще зі страху не була в силї прийти до себе, як хтось закинув її на голову плащ, овинув і взявши на руки дальше пішов із нею.

В смертельній трівозї хотїла боронити ся, але була так тїсно плащем овита, що й рушитись не була в силї.

— Тату, тату, ратуйте! — крикнула й зімлїла.

— — — — — — — — — — —

Після півгодинної може їзди Блюм та Гартман доїхали до лїску, що доходив аж до жерела. Їдучи, все розглядались по дорозї чи що підозрілого не побачуть. Але

дорога була тиха й самітна.

Надіялись доїхати до жерела, поки ще Араби могли що злого подорожним заподіяти.

Нараз Блюм спинив ся, несупокійно надслухуючи.

І Гартман зачув якийсь шелест. Видно, були близько коло тих, що за ними шукали.

Нарешті виразно почули хід й заглянули виходячого із лїса Бедуїна, що неоглядаючись зовсїм позад себе, скоро йшов вперед.

Блюм сейчас зіскочив з коня й подавши уздечку другому, сказав тихо:

— Пожди тут на мене! Незабаром верну!

В слїдуючій хвилї пропав в темряві.

На пальцях та з крісом в руках помчав Роберт за Бедуїном, оглядаючись все позад себе, щоб другі Араби не заскочили його з заду.

Захмарене небо випогодило ся й ясний місяць освітив дорогу.

Нараз Блюм спинив ся — пізнав, що його підозрінє справдилось.

Недалеко, на яких 50 ступінїв від себе, побачив лежачих верблюдів, спутаного слугу а троха дальше самого Американця, перед котрим стояв Бедуїн з ножем в руцї й його кишенї перетрясав.

Було ясним, що йому лиш о гроші ходило, бо инакше бувби старця прямо ножем пробив.

Блюм наближив ся осторожно й підняв свій кріс. Коли се нараз затріщало сухе галузє під його ногами.

Чуйне ухо Бедуїна зачуло се. Відвернув ся — а в той же самий час гукнув вистріл.

Проймаючий крик впевнив цигана, що добре поцїлив. Добіг скоро до того місця — але Араб пропав десь нагло.

Відвернув голову й се виратувало його!

Дикий проклін вихопив ся із Блюмових уст, коли побачив, що Бедуїн йому вихопив ся.

Приступив скоро до застрашеного Американця й живо спитав:

— Де ваша дочка, пане?

Доперва тепер старець запримітив, що обох дївчат не було коло нього й він проймаючим голосом скричав:

— Мегі! Мегі! — надармо кричав за своєю дочкою,

— Скоро, скоро! — натискав Блюм. — Скажіть куди вони пішли!

— Не знаю! — вибовтав старець. — Я заснув, а коли пробудив ся побачив того рабівника перед собою!

— Меґі! Меґі! Дитино моя! — кликав в розпуці.

Роберт приступив до послугача й розтяв йому пута.

— Поможи своїому панови! — приказав. — Іду шукати дівчат і — або сюди верну, або стрінемо ся в таборі!

Побіг скоро й незабаром вернув до Гартмана. Розповів йому, що зайшло й так дальше правив:

— Се певне, що він був не одинокий! Може инші знов дівчат половили? Я вертаю на рівнину, а ти, Гартман, вважай на старого!

— Що думаєш, Блюм? — спитав той, не розуміючи гаразд о що товаришеви ходить. — Що хочеш зробити?

— Думаю, що коли вони зловили дівчат, то схотять від старого Американця за них богато гроший, витиснути. Поїду тепер на рівнину. Коли їх там побачу, то постараю ся, щоб їм жертву видерти із рук!

Скочив на коня й пропав між деревами.

Після короткого часу доїхав до рівнини, яка ще купалась у світлі місяця.

Станув й оком обняв цїлу площу. Нїгде однак нї слїду по Бедуїнах не було. Чи-ж би помилив ся?

Так пройшло може з пять хвиль.

Нараз почув якийсь шелест десь із віддалї; повівши оком в округ, побачив якусь чорну точку, якої передом не запримітив.

Щось йому мигнуло перед очима. О яких 50 ступінїв від нього лежав хтось на землї. Блюмови здавало ся, що бачить дуло кріса.

В туж мить підняв свій кріс, приложив до ока, але куля тамтого випередила його.

Гукнув стрїл — і Блюм впав з коня на землю.

По рівнинї прогнались на бистрих конях Бедуїни. Попереджав їх плечистий та високий мущина, тримаючи перед собою овиту плащем Американку, Меґі Гортон.

Блюм, значить, таки не помилив ся.

РОЗДІЛ LXXXIV.

ЛЮБОВ ДО ГРОБОВОЇ ДОШКИ.

—Помочі, милосерний Боже! Помочі!

Тільки що сей страшний крик пронїс ся по довгих циркових проходах, повибігали люди із стайнїв та з ґардероб з застрашеними лицями.

Нїхто не знав, хто кликав! Нїхто навіть не прочував, що стало ся. Мусїло однак щось страшного зайти!

Десять ступінїв від входу до місця, де були поміщені клїтки з дикими звірятами, сидїла на підлозї скорчена стать жіноча, з смертельно блїдим та скривленим зі страху лицем, а тїлом її проходили сильні дрощі.

Страшний жах пробивав ся із блудних її очий а з отворених уст нї звуку більше не була в силї добути.

Нарештї о стільки прийшла до себе, що могла, вказати рукою на двері, вибовтавши:

— Там — там в серединї — пантера!

Стоячі тут при нїй люди мимохіть відступили ся. Нїхто ще не знав, що саме стало ся, всї однак прочували нещастє.

— Поможіть йому! Він згине! — вихопило ся з уст перестрашеної жінки.

Кількох з присутних поступило відважно вперед, коли се нараз втворили ся двері.

На порозї станула висока жінка, о смертельно блїдому лици. Була се Мис Нелі — королева пантер і тигрів.

Повела очима по присутних. Коли се доглянула скорчену на землї жінку й очий від ньої не була в силї відорвати. Вхопила ся нервово з боку стоячого воза — в очах її почорнїло — не могла втримати ся на ногах.

— Ради Бога, Мис Нелі, що стало ся? — спитав один із стаєнних.

Се питанє вирвало артистку з одубіня.

Випрямила ся звільна й крикнула коротко:

— Джон! — й відступила в бік.

Присутним було того досить!

В калюжі крови лежав перед ними той, що його імя тільки що почули, без руху та з замкненими очима!

З клїтки дав ся чути дикий рев роз'юшених звірят.

Один погляд вистав, щоб переконатись, що для нього не було вже ратунку.

Його грудь була подерта, а решта тїла скровавлена. Прямо дивним було, що він ще дихав.

Нїхто з присутних не знав, як прийшло до того нещастя, а ся одна, що моглаб розвязати загадку, смертельно блїда опирала ся об стїну, блудними очима вдивившись в лице помираючого.

Джон підслухав розмову мис Нелі із Вайтлендом, як також порозуміне артиста з панною Єленою.

Із свойого закутка не міг однак добачити, як Нелі підсунула ся до клїтки, де заперті були пантери й втворила двері. Вихилившись, доглянув її коли вже до своєї ґардероби втїкала.

Першою думкою його було, що вона підслухувала розмову Вайтленда з Єленою, спонукана до того заздрістю, але слїдуюча зараз хвиля цїлу правду перед ним відкрила.

Він знав, що Вайтленд відійшов, щоб переконати ся чи Леопарді вже вернув та що Єлена тут на нього чекала.

Нараз побачив, що велика пантера чогось то заворушила ся й немов до нападу присїла. Знаючи звичаї звірят, бачив, що вона до чогось незвичайного лагодить ся.

Не мав часу застановлятись над тим, бо в ту-ж мить дика звірюка вискочила й опинилась у проході.

Двері з клїтки, значить, були втворені!

Тепер вже знав звідки то Нелі крадьком втїкала до своєї ґардероби. Нещастє було неминуче!

— Донно Долєтті — пантера! — крикнув в голос, не знаючи, що самий робить.

Розюшена звірюка скочила вже до Єлени, коли наполохана криком Джона спинила ся.

Він скоро вхопив лежачий на землї батіг, в надїї, що звіря сполошить ся й верне у свою клїтку.

Але помилив ся!

НОВІ КНИЖКИ НА ДОВГІ ВЕЧЕРІ

Всесильний доляр.	.50	Композитор	.75
Енеїда — Ів. Котляревського. Богато ілюстроване виданє на гарному папері	$2.00	Мальва	.60
Основи суспільности	$2.00	Грач	.45
Проклятий рід Габсбурґів	$2.00	Фата морґана	,90
Манівцями	.50	Буденне життя	.90
Дель Сарто	.45	Україні	.60
Змагання	$1.50	Підземна Росія	$1.25
Борислав сміэть ся	$1.50	Пригоди Томи Сээра	.90
Як Юра Шикманюк брив Черемош	.75	Серед степів	.90
Зівяле листє	.45	Лихі люди	.60
Із днїв журби	.60	Змора	.75
Великий шум	.75	Хвилини	.30
Пропащий світ	$1.25	Битва	.25
Голод	.75	Природа	.25
Козаки, Толстого	.75	Семпер тіро	.75
Чародїйна скрипка	.60	Кара	.75
Акорди	$1.75	Хитрий Панько	.75
Порадник лїкарський	$2.00	Лихий попутав	.15
Сурма, співаник	.50	Дорога	.40
Укр. анг. словарець	$1.50	Рубають лїс	$2.00
Як писати листи	.75	Причепа	$2.00
Народня Культура	.75	Танець тїней	$2.00
		При битій дорозї	.85

При більших замовленях 10 процент опусту. — Пишіть на адресу:

KNYHARNIA PASICHNIAKA

216 DUFFERIN AVE. WINNIPEG, MAN.

51-ий ЗШИТОК СЬОГО ВЕЛИКОЇ ПОВІСТИ ВИЙДЕ З ДРУКУ ДНЯ 21-го ГРУДНЯ 1923 р.